

МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «ГАЛУЗЕВЕ МАШИНОБУДУВАННЯ»

Метою моніторингу було вивчення рівня задоволеності здобувачами вищої освіти якістю освітнього процесу ТДАТУ з метою вдосконалення якості вищої освіти. Анкетування проведено в 1 семестрі 2019-2020 навч. року.

Учасники анкетування – здобувачі вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою (ОПП) «Галузеве машинобудування».

Всього опитано за анкетною для здобувачів вищої освіти щодо якості освітньої програми **127 респондентів** ступенів вищої освіти «Бакалавр» та «Магістр», контингент яких представлено на рисунку 1. Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).

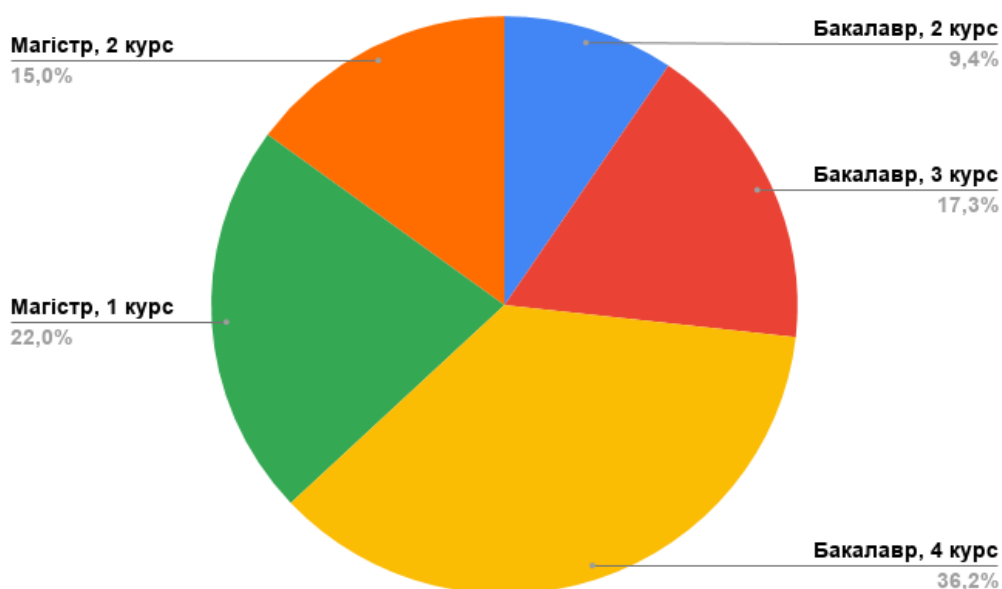

Рис. 1. Контингент респондентів (у відсотках)

Оцінку здійснювали за 5-бальною шкалою:

- 1 бал – якість відсутня;
- 2 бали – якість проявляється зрідка;
- 3 бали – якість проявляється на достатньому рівні;
- 4 бали – проявляється часто;
- 5 балів – якість проявляється практично завжди.

Результати оцінювання здобувачами вищої освіти представлено у таблиці 1.

**Таблиця 1 - Оцінювання якості ОПП «Галузеве машинобудування»
здобувачами вищої освіти (у відсотках)**

№ з/п	Критерій оцінювання	Бали				
		5	4	3	2	1
1	Задоволеність навчанням за обраною освітньою програмою	53,5	32,3	11,8	1,6	0,8
2	Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін	47,2	33,1	17,3	2,4	0
3	Відповідність отриманих результатів вивчення дисциплін заявленим в них цілям	48,8	37,8	11,8	1,6	0
4	Актуальність освітньої програми у світлі найновіших досліджень у відповідній галузі	48,8	31,5	15,7	3,9	0
5	Співвідношення теоретичної і практичної частини	44,9	34,6	18,1	1,6	0,8
6	Прозорість та чесність оцінювання знань	62,2	29,1	6,3	2,4	0
7	Використання викладачами сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо)	43,3	31,5	14,2	5,5	5,5
8	Спрямованість дисциплін на майбутню професію	44,1	35,4	15,0	5,5	0
9	Обґрунтованість навантаження на здобувача вищої освіти (кількість дисциплін на семестр, кількість годин аудиторної і самостійної роботи на тиждень)	48,8	33,1	13,4	3,9	0,8
10	Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)	42,5	34,6	15,0	4,7	3,1
11	Залучення здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах	48,0	33,1	15,0	2,4	1,6
12	Доступність графіків освітнього процесу та розкладів	66,1	25,2	7,1	1,6	0
13	Доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію	68,5	25,2	5,5	0,8	0
14	Якість методичних матеріалів дисциплін на НІП ТДАТУ	53,5	33,9	11,0	1,6	0
15	Допоміжний персонал деканату, кафедр та бібліотеки кваліфіковано та доброзичливо сприяє моєму навчання	62,2	24,4	10,2	0,8	2,4

Відповідно до результатів анкетування, оцінка організації освітнього процесу за ОПП «Галузеве машинобудування» за всіма критеріями є досить високою. Найвищі оцінки (максимальна сума відсотків за балами «5» і «4») здобувачі вищої освіти поставили за критеріями: «прозорість та чесність оцінювання знань», «доступність графіків освітнього процесу та розкладів» та «доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію». Найнижче (максимальна сума відсотків за балами «1» і «2») здобувачі вищої освіти оцінили: «використання викладачами сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо)», «спрямованість дисциплін на майбутню професію», «обґрунтованість навантаження на здобувача вищої освіти» та «організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)».

Загальну оцінку якості освітнього процесу за ОПП «Галузеве машинобудування» здобувачами вищої освіти різних курсів представлено у таблиці 2. Найвищі бали поставили здобувачі СВО «**Магістр**» **1 курсу** (68,3 % опитаних оцінили на 5 балів та 18,6 % на 4 бали). 5,7 % здобувачів СВО «**Бакалавр**» 3 курсу оцінили якість освітніх послуг на незадовільному рівні.

Таблиця 2 - Оцінювання якості ОПП «Галузеве машинобудування» здобувачами вищої освіти різних курсів (у відсотках)

№ з/п	Курс, на якому навчається здобувач вищої освіти	Бали				
		5	4	3	2	1
1	Бакалавр, 2 курс	62,2	18,3	17,2	2,2	0
2	Бакалавр, 3 курс	58,2	25,5	10,6	4,2	1,5
3	Бакалавр, 4 курс	37,5	44,1	12,8	3,6	2,0
4	Магістри, 1 курс	68,3	18,6	12,1	1,0	0
5	Магістри, 2 курс	50,5	36,5	11,6	1,4	0

Інші пропозиції щодо покращання якості освіти та освітнього процесу в ТДАТУ, які запропонували здобувачі вищої освіти при опитуванні:

- покращити матеріально-технічне забезпечення;
- більше практичних заходів та занять.

Якість викладання дисциплін здобувачами вищої освіти спеціальності «Галузеве машинобудування» було запропоновано оцінити за 25 критеріями.

Аналіз **837 анкет** (таблиця 3) показав, що вони в цілому задоволені рівнем викладання дисциплін з середнім відсотком відвідуваності **85,9%**. Найвищими балами в I розділі «**Методичний рівень знань**» оцінено «викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій», «дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти», «володіє високою культурою мовлення» та «дотримується оптимального темпу викладання».

матеріалу»; в II розділі «Теоретичний рівень занять» - «проявляє професійну ерудицію» та «організованість самостійної роботи»; в III розділі «Ставлення до здобувачів вищої освіти» - «доброзичливість і тактовність, толерантність», «охайність, зовнішній вигляд» та «доброчесність».

Таблиця 3 – Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти (у відсотках)

Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
I. Методичний рівень занять (середнє значення)	71,0	20,3	6,3	1,5	0,9
Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій	73,0	20,0	4,9	1,4	0,7
Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти	72,2	20,9	5,4	1,3	0,2
Може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни	69,5	20,5	7,3	1,2	1,4
Слідкує за реакцією аудиторії	70,8	20,0	6,2	1,6	1,4
Ставить питання і мотивує до дискусії	69,1	21,5	6,7	1,9	0,8
Володіє високою культурою мовлення	74,4	18,8	5,7	0,7	0,4
Дотримується оптимального темпу викладення матеріалу	70,6	22,3	5,4	1,1	0,6
Проявляє творчий підхід та інтерес до своєї роботи	69,7	19,8	6,9	2,3	1,3
Використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)	71,4	20,8	6,0	1,0	0,8
Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на НІП	72,2	20,2	5,7	1,4	0,5
Спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни	67,7	20,5	8,4	1,9	1,4
Використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)	71,3	18,0	7,2	2,7	0,7
II. Теоретичний рівень занять (середнє значення)	72,4	19,7	6,0	1,4	0,5
Проявляє професійну ерудицію	74,2	19,4	5,1	1,0	0,4
Знайомить з останніми досягненнями науки	68,2	21,4	7,5	1,7	1,2
Наводить науково-обґрунтовані аргументи	74,0	18,2	6,1	1,3	0,5
Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців	71,4	20,3	6,1	1,9	0,2
Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)	74,0	19,4	5,4	1,1	0,2
III. Ставлення до здобувачів вищої освіти (середнє значення)	77,2	16,1	5,3	0,9	0,6
Доброзичливість і тактовність, толерантність	79,9	14,1	4,8	0,8	0,4
Пунктуальність, організованість	78,5	14,0	6,0	1,1	0,5
Вимогливість, наполегливість	73,0	18,8	5,9	1,2	1,2
Зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти	74,6	17,7	6,1	0,7	1,0
Зрозумілі й оприлюднені критерії виставлення оцінок	75,5	17,9	5,1	0,7	0,7
Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання	76,3	16,8	5,3	1,0	0,6
Охайність, зовнішній вигляд	79,0	15,7	4,3	0,7	0,4
Доброчесність	80,5	13,7	4,8	0,6	0,4
Середній показник відвідуваності занять	85,9				

Найнижчі бали в I розділі отримано за «проявляє творчий підхід та інтерес до своєї роботи», «спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни», «використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)»; в II розділі – «знайомить з останніми досягненнями науки»,

«пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців»; в **III розділі** – «вимогливість, наполегливість», «зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти», «прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання».

Висновки

1 Аналіз результатів анкетування організації освітнього процесу за ОПП «Галузеве машинобудування» показав, що критерії «прозорість та чесність оцінювання знань», «доступність графіків освітнього процесу та розкладів» та «доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію» більшість респондентів оцінюють позитивно.

Разом з тим, до 10 % респондентів вважають потрібним підвищити рівень забезпечення критеріїв «використання викладачами сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо)», «спрямованість дисциплін на майбутню професію», «обґрунтованість навантаження на здобувача вищої освіти» та «організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії, тощо)».

Крім того, здобувачі вищої освіти при опитуванні висунули додаткові пропозиції щодо покращення якості освіти та освітнього процесу в ТДАТУ:

- покращити матеріально-технічне забезпечення занять;
- збільшити кількість практичних заходів та занять.

2 Для забезпечення високого рівня якості освітнього процесу і врахуванні побажань здобувачів вищої освіти при оновленні освітньої програми «Галузеве машинобудування» необхідно:

– завідувачам кафедр бажано спонукати науково-педагогічних працівників, особливо з невеликим стажем роботи, до активного відвідування семінарів у Вищій школі педагогічної майстерності ТДАТУ задля розширення можливостей використання викладачами сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо);

– з метою посилення практичної складової освітньої програми і підвищення конкурентоздатності майбутніх фахівців розвивати дуальну форму навчання, яка реалізовується на провідних переробних підприємствах та сприяє вивченню сучасних технологій на виробництві. При оновленні освітньої програми приділити значну увагу спрямованості дисциплін на майбутню професію;

– для обґрунтованого навантаження на здобувача вищої освіти залучити представників студентського самоврядування до обговорення навчальних планів з метою вирішення цього питання. Також з метою підвищення зацікавленості та мотивації здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Галузеве машинобудування» адаптувати зміст комплексного курсового проекту до структури дипломного проекту;

– не менше одного разу на рік організовувати науково-практичні конференції магістрантів та студентів на провідних кафедрах із залученням фахівців-виробничників. Тематики виступів на науково-практичних конференціях узгоджувати з запитами реального виробництва і тематикою курсового і дипломного проектування;

– покращити матеріально-технічне забезпечення занять за рахунок збільшення кількості діючих лабораторних і експериментальних установок, постановки нових лабораторних занять, активізувати залучення здобувачів вищої освіти до оволодіння робітничими професіями «Налагоджувальник устаткування у виробництві харчової продукції» і «Оператор верстатів з програмним керуванням», що дозволить збільшити кількість практичних заходів та занять.

З Аналіз опитування щодо якості викладання дисциплін показав, що в цілому рівень викладання дисциплін знаходиться на високому методичному, теоретичному і етичному рівні. Найвищими балами оцінено критерії «викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій», «дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти», «володіє високою культурою мовлення» та «дотримується оптимального темпу викладення матеріалу»; «проявляє професійну ерудицію» та «організованість самостійної роботи»; «доброзичливість і тактовність, толерантність», «охайність, зовнішній вигляд» та «добросесність».

Найнижчі бали отримано за критерії «проявляє творчий підхід та інтерес до своєї роботи», «спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни», «використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)»; «знайомить з останніми досягненнями науки», «пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців»; «вимогливість, наполегливість», «зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти», «прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання».

Для усунення недоліків викладання навчальних дисциплін пропонується:

– творчо оновлювати тематичний матеріал дисциплін освітньої програми «Галузеве машинобудування», враховуючи останні досягнення науки у відповідній галузі. При цьому на аудиторних заняттях максимально використовувати наявні технічні засоби навчання (монітори, комп'ютери, проектор тощо), для чого розширювати базу мультимедійних матеріалів (презентації, освітні фільми тощо) з метою наочної демонстрації і кращого сприйняття матеріалу, який подається на заняттях. Постійне оновлення матеріалу стимулюватиме зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти і вимогливості та наполегливості при спілкуванні протягом вивчення дисципліни;

– при розробці програм навчальних дисциплін, пов'язаних з науковими дослідженнями, створенням інтелектуальної власності, аналітичними пошуками вирішення проблеми та інших передбачити завдання, які спонукають до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ та інших інформаційних ресурсів;

– стимулювати проходження виробничого стажування викладачів і дуальної форми навчання здобувачів, відвідування інноваційних спеціалізованих виставок з метою підвищення фахового рівня, збільшення творчого потенціалу викладачів і зв'язку теоретичного матеріалу з практичними завданнями майбутніх фахівців;

– для підвищення прозорості, зрозумілості і справедливості оцінювання розвивати практику об'єктивного тестового контролю і прилюдного захисту звітів з лабораторних і практичних робіт, не менше одного разу за семестр проводити опитування здобувачів з метою виявлення недоліків викладання навчальних дисциплін і прийняття заходів, що направлені на підвищення якості викладання.

Декан механіко-технологічного факультету,
д.т.н., професор

Кюрчев С.В.

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н., доцент

Скляр Р.В.